

Àngel Rodríguez, bloc VERSOS.CAT, 18 de maig de 2012

FAUNA ANIMAL, L'EMPORDÀ SALVATGE

Fauna Animal és un llibre de contes breus de temàtica rural. És el segon llibre que Damià Bardera publica a EL CEP I LA NANSA EDICIONS dins la col·lecció LA CRAM. Damià Bardera (Girona 1982) va tenir el seu bateig de foc literari en guanyar el XXXI Premi de Poesia Arts i Lletres Marià Manent de Premià de Dalt 2007 amb *El penúltim vòmit* (Viena edicions, 2008), un collage poètic de gran força, que sorprèn a cada vers. Amb *El penúltim vòmit* neix una veu inèdita, impactant, en el panorama literari català, tan avesat al cofoisme i la carrincloneria.

Des d'un bon començament Damià Bardera parla clar i català, posa les cartes sobre la taula, no va amb mitges tintes. L'any 2009 publica *i alguns contes per llegir-los d'amagat*, un recull de relats curts de gran intensitat. Descubrim un contista amb una personalitat desbordant que no té la temptació de fer contes lírics o filosòfics. Damià Bardera sap escriure, té un gran domini del gènere, és agosarat i rupturista. Reivindica el conte com a gènere major. El seu estil és directe, despul·lat, sense complexos.

Diferents artistes gironins il·lustren *Fauna animal* amb imatges molt suggerents, escolant-se en una ocasió el retrat de l'autor. Les imatges que acompanyen els llibres de Damià Bardera estan en sintonia amb l'expressionisme descarnat de Félicien Rops, Alfred Kubin, Odilon Redon i altres inquietants, perversos i malvats, més que maleïts. Per un moment podem arribar a pensar que estem davant d'una mala influència, d'un corruptor, d'un blasfem, i és que l'autor es pixa sobre tot allò que faci tuf de políticament correcte – no cal dir que per Bardera el

que és incorrecte és precisament ser políticament correcte. Són llibres escrits contra el progrés i els progressistes, contra els patètics, els escrupolosos i els tiquis-miquis. Però la seva lectura té una funció catàrtica, higiènica. Contínuament interpel·la el lector, el sacseja, el sotraga, el fa enrabiarse, el fa moure de la cadira, l'exaspera. És més irritant que provocador. Fa acudits i bromes de mal gust. Empra paraules gruixudes i castellanismes. És brut, groller, entremaliat, escatològic, “marranot” i poca-solta. No hi trobareu sucre, sinó fel. Els contes de Damià Bardera tenen la virtut de despertar-nos del somni narcotitzant del discurs oficial. Són una denúncia de l'auto-satisfet panorama cultural dominant, de la pura façana, de la crosta. Són contes certament per llegir-los d'amagat, però després de la seva lectura ens sentim purificats. Sembla que respirem millor.

Fauna animal no deixa indiferent. Amb una prosa impecable, tornem a trobar l'humor satíric i transgressor d'un Damià Bardera en estat salvatge, químicament pur. El títol d'alguns contes són una picada d'ullet a clàssics de la literatura, (Carrer estret, Cròniques de la veritat oculta, El rei de les mosques, etc.) però el referent principal són els *Drames rurals* de Víctor Català. En aquest homenatge a l'escriptora empordanesa, els drames rurals que ens ofereix en Bardera són intencionadament anacrònics.

Transgressor, iconoclasta, irreverent, amb petites dosis d'anticlericalisme, manté la frescor i l'espontaneïtat del primer recull de contes. Estem davant d'un llibre en el qual les parets es toquen. El mosaic de personatges i d'històries dintre d'altres històries, uns finals molt oberts, que et deixen noquejat i pensatiu, i la marcada unitat del llibre, fa que ens trobem davant d'una pre-novel·la. Com va deixar dit Walter Benjamin, les grans obres literàries funden un gènere o l'esgoten i aquesta ho fa.

Els humans que hi apareixen són piròmans, borratxos, quecos, guenyos, bornis, geperuts, malalts, desconfiats, cruels, primaris, fracassats, escòria, i tots ells gasten mala llet, mala bava. Solen tenir sobrenoms i, a més, se'ls mereixen. Els nens que hi surten fan coses de mainada. Ja us ho podeu imaginar. En el conte «participació mística» té lloc la intersecció entre el món animal i el món humà, fins al punt que “un grup de quatre persones de l'Ajuntament es van presentar a casa i, sense consultar-me res, li van dir fins a set vegades que era una Persona”.

Alguns dels personatges que hi apareixen són *Don Eniesto* i *Doña Hortensia*, Severià Paleta, Maurici Xotes, Margarita de les Cabres, Anicet de Cal Tendre, L'avi Morera, Asteri Bonanova germà de Cinto Bonanova, Quimet de cal Tell, Amadeu Menjagossos, Norbert de Can Sendo, En *Mugrilla*, La Vanessa, l'àvia i algú com ara jo. Entre d'altres bèsties i bestioles, els animals que poblen l'imaginari de Damià Bardera són el escorpits, les mosques, els gripaus, els gats, els gossos, les vaques, – la matança de la vaca és memorable – i els porcs. També hi trobareu divinitats i personatges mitològics com el gran déu de la sargantana, Bola de drac Zeta, l'home del sac, el Gran Barrufet i el negre de Banyoles. I entre els objectes que prenen protagonisme esmentarem l'aspiradora i la taula *uija*.

Fauna animal és un llibre molt bèstia, on es parla sense embuts, on es conviu amb el mal, però sense malícia; és un viatge iniciàtic, ferotge, estripant, *gore* i divertit alhora, que està escrit des de l'altra lògica, la de les cançons de l'Albert Pla, les novel·les del Marquès de Sade i el comte de Lautréamont, la del còmic de *Paracuellos* i *El Víbora*, la de les pel·lícules de Sam Peckinpah, i de Santiago Segura, dels acudits de *Jaimito* i dels versos de Bukowski. En aquesta lògica, l'ordre dels factors – un conte hilarant – sí que altera el producte. Però, *Fauna animal* també té moments per a la tendresa i el lirisme, sempre en contrast amb la crua realitat d'un poble de l'Empordà profund. *Fauna animal* és un recull de

contes que enganxen des de la primera pàgina; seixanta relats que et deixen amb la boca oberta. *Fauna animal* és un llibre escandalosament bo. Una delícia.